

Davant la gravetat de la situació, aquests pressupostos són els que necessita la majoria?

El passat 28 d'octubre el govern va presentar, en el Congrés, la proposta de pressupostos per a l'any 2021. Amb tota pompa els va qualificar d'"històrics" i Sánchez en particular va declarar que "són uns pressupostos progressistes i són els pressupostos que el nostre país necessita". Es tracta de meres declaracions la credibilitat de les quals és molt feble als ulls dels treballadors, després de les nombroses promeses incomplides, així com la seva falta a la veritat en anuncis com el de març, que havien prohibit els acomiadaments. I el que importa són els fets, de manera que anem a ells.

Cap mesura de política econòmica pot avaluar-se seriosament de forma desconectada del marc en el qual té lloc. Per això, per a avaluar l'abast i significat d'aquests pressupostos ha de considerar-se, abans de res, el context social actual. Com hem explicat nombroses vegades en les nostres publicacions, la pandèmia, la seva brutal magnitud, no cau del cel, no és un fet extern a la greu crisi capitalista que s'arrossega per molt de temps, per més que romangués més o menys latent en els últims anys. Al contrari, la pandèmia en tota la seva extensió és el resultat d'aquesta crisi i les polítiques que l'acompanyen: privatització i desmantellament dels serveis públics, precarització laboral, recerca no orientada a les necessitats de la majoria sinó a l'interès dels negocis privats, etc. Per això un simple patògen respiratori provoca la barbàrie que patim i que fa aflorar la crisi latent, disparant-la. I ni tan sols davant aquesta situació tan greu el govern central i els autonòmics han revertit les retallades amb un veritable pla de xoc adequadament finançat.

Uns pressupostos que vénen en un moment dramàtic

Per a resumir molt breument la situació, diguem que els morts es compten per desenes de milers i els aturats per milions.

En el terreny sanitari és el resultat d'aquestes polítiques que, per exemple, redueixen el 8% els llits hospitalaris entre 2005 i 2019 (de 365 per cada 100 000 habitants a 337). En la Comunitat de Madrid es van tancar gairebé 3 000 llits i es va aco-

miadar a 3 200 treballadors de la sanitat pública, a més de disparar la precarietat laboral. Més de la meitat de la despesa sanitària s'ha desviat a empreses privades -tant concerts com hospitals privatitzats-, on nia el finançament il·legal del PP. A escala estatal només en el període 2010-2013 es va reduir el pressupost sanitari en un 12%. Al mateix temps, la pandèmia ha evidenciat enormes dèficits en l'ensenyament i el transport públic.

Quant a l'atur, el nombre oficial d'aturats supera els 3,7 milions, per sobre del 16% de la població considerada activa. Per als joves se situa en el 44%. I a això s'afegeix l'amenaça que penja sobre gran part dels treballadors en ERTE, encara 728 000, número que probablement augmentarà en les pròximes setmanes. Segons l'FMI, l'augment de la desocupació per la destrucció de gairebé un milió d'ocupacions no es revertirà fins a 2026 (estima així mateix que en 2021 només es recuperaran una de cada cinc ocupacions perdudes).

Els pressupostos són un dels principals instruments de política econòmica. El seu contingut principal és la despesa pública -reveladora de les prioritats del govern-, la qual cosa implica al seu torn com finançar-lo, és a dir, la qüestió dels ingressos, de la recaptació. En el context tan greu assenyalat, resulta evident la necessitat d'un autèntic pla de xoc de despesa pública, màximament considerant la reculada acumulada en els últims anys, des de 2010. Ha de recordar-se a més que el terme austeritat no defineix bé la política dels últims anys, ja que al costat d'un component auster en la despesa social, va haver-hi un autèntic malbaratament en les ajudes al capital. Especialment el rescat bancari que va mobilitzar 66 000 milions d'euros.

Són els pressupostos que la majoria necessita?

Les principals xifres destacades són una inversió pública de 239 750 milions, que inclouen un avançament de 27 000 milions del programa de la UE. No és possible analitzar detalladament uns pressupostos estatals en aquest breu espai. Però sí que es poden plantejar algunes qüestions generals,

deixant per a una altra ocasió un estudi més detallat.

La despesa referida es concretaria en diversos grups de despesa. Comencem amb els que solen considerar-se despesa social: 3 421 milions d'euros en el Ministeri de Sanitat, un important augment respecte als 327 previs (però les despeses d'assistència sanitària, transferida a les autonomies, no figuren en aquesta partida). Quant a les transferències a les comunitats autònomes en sanitat (amb les quals es finança l'assistència sanitària), seran de 84 506 milions d'euros, la qual cosa significarà un increment en 8 578 milions d'euros respecte a 2019, quan es va dedicar 75 928 milions d'euros. Però perquè la comparació sigui justa, cal tenir en compte la despesa extra que suposa la pandèmia i que només per a recuperar el retallat en aquests anys farien falta 22.000 milions més.

A més, en beques es pressuposten 514 milions més; 1 772 milions més en habitatge (un augment del 367%), 600 milions en dependència, un 46% més (però CCOO acaba de declarar que només per a revertir les retallades aplicades des de 2012 farien falta com a mínim 1.000 milions a l'any). També 700 milions en atenció als ancians i 200 a l'educació de 0 a 3 anys, juntament amb 300 milions per a igualar els permisos de maternitat i paternitat, 200 milions per a conciliació i altres 200 milions per a serveis socials.

Pot sonar bé, però cal veure la lletra petita. Per exemple, la despesa prevista en ensenyament, habitatge, atenció a ancians i a la infància, etc, pot adoptar, com en sanitat, la forma ja coneguda del seu desviament cap al negoci privat. De poc serveixen els fons si no es reverteixen les privatitzacions que han obert de bat a bat les portes dels serveis socials als fons privats.

D'altra banda, l'experiència indica que qui es beneficiarà de la major part d'aquestes despeses és el capital o, per a dir-ho amb més precisió, el gran capital. Per exemple, qui s'ha beneficiat de la despesa en indústria moltes vegades, sinó les multinacionals? Les mateixes que després es van tot just començar, deixant una reguera d'acomiadaments, com hem conegut últi-

mament en els casos de Nissan, Alcoa i altres. El mateix ocorre amb les ajudes a l'agricultura els principals beneficiaris de la qual són el gran capital i les grans fortunes latifundistes. O amb l'anomenada cooperació al desenvolupament, en gran manera un instrument per a l'expansió internacional de les grans empreses.

Un altre grup de despeses es destina a polítiques formulades com a "polítiques verdes" (11 935 milions), digitalització (70 000 milions en tres anys), infraestructures (6 161, un 114% més), indústria (5 623 més, un 104%), ajudes al comerç, turisme i petites i mitjanes empreses (1 338, un 150% superior), agricultura, pesca i alimentació (790 milions més, un 10% d'augment), cooperació al desenvolupament (un 20% més); 3 232 milions per a ciència i innovació (600% d'augment); 265 més per a cultura.

La despesa en infraestructures, que ha d'incloure el transport públic, pot cobrir el dèficit d'ingressos d'enguany, però no sembla que pugui cobrir l'enorme dèficit d'inversions que s'ha evidenciat. El mateix ocorre en altres sectors i especialment en l'ensenyament.

Aquest que existeixen petites mentides, mentides mitjanes i estadístiques sembla corroborar-se. Per exemple, totes les dades d'augment de la despesa oculten que el punt de partida és molt reduït, no sols per les retallades des de 2010, sinó en particular per les pròrrogues dels pressupostos de Montoro, del PP, des de 2018.

A més, els pressupostos no són la despesa sinó la previsió de la despesa, que després es pot veure modificada. Com de fet ocorre amb la despesa militar, recurrentment augmentada cada any per fora dels pressupostos. Unit a això, la delimitació del contingut de la despesa per aquestes grans partides també inclou el parany de no computar les despeses pel que realment són. De fet, el pressupost del ministeri de defensa puja un 5%, fins a 9 072 milions, però la despesa és el doble en considerar altres partides que no es registren en ell: 3 090 milions de programes especials d'armament (que la UE, curiosament, no computa com a dèficit), 861 milions de recerca, desenvolupament i innovació militar (que augmenta el 27%) i 3 400 milions de pensions de militars.

Qui pagaria la despesa extra?

El govern ha ressaltat la idea que es produirà un augment de la càrrega impositiva als quals més tenen, que està molt per sota de la mitjana a la UE. En aquest terreny la seva propaganda es veu afavorida per la cridòria dels mitjans de la dreta, que parlen fins i tot d'"impostos confiscatoris". De què estem parlant en realitat?

Es planteja que s'augmentarà l'Impost de Societats per a grans grups empresarials, limitant algunes exempcions. És a dir, en realitat es tracta de reduir els regals

que reben i fins i tot molt limitadament: per exemple, per les plusvàlues i dividends generats per filials de les grans empreses en l'exterior es redueix l'exempció del 100% al 95%. També s'inclou una pujada d'un punt l'Impost de Patrimoni per a patrimonis de més de 10 milions. Un punt percentual per a aquestes fortunes! Certament no sembla confiscatori. I, sobretot, no es correspon amb les greus necessitats que pateix la majoria.

També es proposa una pujada de tres punts en l'IRPF per a rendes del capital de més de 200 000 euros i de 2 punts per a rendes del treball de més de 300 000 euros. I d'una tributació mínima del 15% per a les "Societats Anònimes Cotitzades d'Inversió en el Mercat Immobiliari" (conegudes com a SOCIMIS, són societats organitzades per a especular amb la necessitat d'habitatge). Un 15% quan gran part de la classe treballadora a la qual li costa arribar a fi de mes tributa bastant més! Per exemple l'assalariat mitjà el 21,3%.

Insistim: no sols no es tracta de mesures confiscatòries sinó que són molt timorates. Si en aquest context no es va més lluny, amb un govern que es proclama progressista i amb l'enorme legitimitat que tindrien ara mesurades realment ambiciosos davant la gravetat de la situació... si ara no, si ara tampoc, llavors quan?

A més, el pla presenta febleses serioses. Des de l'optimista previsió sobre la capacitat recaptatòria d'aquestes mesures, quan la incertesa és enorme, fins a la il·lusió entorn d'una suposada barra lliure dels fons de la UE (quan els que realment arriben estaran severament condicionats fins i tot per la pròpia legislació comunitària que, des de Maastricht, prohibeix expressament el finançament públic de l'activitat productiva). I passant per formulacions purament retòriques enfront de la tossuda realitat que coneixem, com facilitar la sol·licitud de l'Ingrés Mínim Vital o el compromís de regulació del mercat de lloguer d'habitatges. Potser és necessari recordar que tots i cadascun dels partits integrants del govern es van comprometre a derogar la contrareforma laboral de 2012, la llei mordassa, les contrareformes educatives...?

Per a acabar l'anàlisi dels comptes, una dada més que revela el caràcter tan limitat d'aquests pressupostos: mentre el salari dels empleats públics només puja un 0,9, malgrat tot el perdut aquests anys, l'assignació a la Casa Reial augmenta un 6,5%.

El que es necessita és posar el conjunt dels recursos al servei de les necessitats de la majoria

Els marxistes no partim de les idees sinó dels fets. I, per descomptat, no tenim posicions maximalistes, apreciem tots els matisos. Per això, reconeixem els elements positius i els saludem. Però no

ocultem el seu caràcter tan limitat respecte a les necessitats, la qual cosa confirma la prioritat del govern durant tot el seu mandat, que és afavorir els interessos del capital, amb petits gestos cap a la majoria que, a més, només es materialitzen –si potser– en una petita mesura respecte als anuncis.

El pressupost sanitari és una bona mostra d'això. El seu augment del 40% sense comptar els fons de la UE, del 947% considerant-los és positiu. Però, com explica la Federació d'Associacions per a la Defensa de la Sanitat Pública, no resulta suficient: són 67 euros per habitant, menys d'un 7% dels 1000 que consideren necessaris (el rescat bancari que esmentàvem va superar els 1400 euros per habitant). A més, brilla per la seva absència l'impuls a una indústria farmacèutica pública, així com la garantia que aquests fons es dedicaran exclusivament a la sanitat així mateix pública.

Fins i tot aquest pressupost, amb totes les manques assenyalades, sofreix atacs com el del governador del Banc d'Espanya, que no està sotmès a elecció i control democràtic, però critica la pujada del 0,9% als empleats públics i als pensionistes (no l'assignació a la Casa Reial que és més de set vegades superior). També és atacat des de la dreta, a la qual no obstant això se li llancen picades d'ullet des de l'interior del govern, que podrien suposar reduccions en els ja insuficients nivells d'inversió i despesa social.

A més, una de les palanques dels pressupostos són els reverenciats fons europeus que, com sempre, estan subjectes a condicionalitat. És a dir, només es concedeixen sota la condició que s'apliquin unes certes polítiques, la qual cosa es refereix en particular a no derogar les contrareformes laborals ni les de pensions, etc. Són fons al servei del capital, com reconeixia el diari "Cinco Días" el passat 17 d'octubre: "Els sectors i empreses que més es beneficiaran de la pluja d'inversió del fons europeu: els 750.000 milions són una oportunitat per a espremer el valor de l'economia verda i digital".

En definitiva, aquests pressupostos no reflecteixen el mandat de la majoria, que va permetre la conformació d'aquest govern. Són uns pressupostos que no molesten al gran capital, perquè en aquest context tan greu només recullen augments molt limitats per al que requereix la majoria; augments que no encaminaran si més no la solució dels problemes d'ocupació, salaris, pensions, sanitat, ensenyament... El que es necessita són uns pressupostos que veritablement facin front a la dramàtica situació per als treballadors i la joventut, als qui s'anuncia un futur de misèria. El que es necessita és que es posin tots els mitjans al servei de la majoria, caigui qui caigui.